

Briselē, 2021. gada 29. aprīlī
(OR. en)

8169/21

LIMITE

JEUN 39
SOC 228
EMPL 167
EDUC 137
SAN 243
SUSTDEV 50
GENDER 26

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Projekts – Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu – apstiprināšana

---

Pielikumā pievienots Jaunatnes jautājumu darba grupā sagatavotais projekts secinājumiem par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu. Par šo teksta redakciju tagad ir vienojušās visas delegācijas.

Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek attiecīgi aicināta apstiprināt Jaunatnes jautājumu darba grupā panākto vienošanos par pielikumā pievienoto tekstu un to nosūtīt Padomei (Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomes sanāksmei 2021. gada 17. un 18. maijā), lai to apstiprinātu un pēc tam publicētu *ES Oficiālajā Vēstnesī*.

Projekts – Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi

par

**daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas
procesos veicināšanu**

PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT, KA

1. Līguma par Eiropas Savienības darbību 165. pantā ir paredzēts, ka Eiropas Savienības rīcības mērķis ir sekmēt jauniešu dalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē.
2. Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā ir teikts, ka "Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības". Minētā Līguma 10. panta 3. punktā ir norādīts, ka katram pilsonim ir tiesības piedalīties Savienības demokrātiskajā dzīvē.
3. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. un 12. pantā ir noteikts, ka ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību, tiesības uz mierīgas pulcēšanās un biedrošanās brīvību. Hartas 24. pantā ir noteikts, ka bērni drīkst brīvi paust savu viedokli un ka šo viedokli atbilstīgi bērnu vecumam un briedumam ņem vērā jautājumos, kas skar bērnu intereses.

4. Padomes rezolūcijā par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam ¹ ir norādīts, cik svarīgi ir atbalstīt sociālo un pilsonisko līdzdalību, un tās mērķis ir nodrošināt, ka visiem jauniešiem ir vajadzīgie resursi, lai piedalītos sabiedrības norisēs. Rezolūcijā ir atzīta arī līdzdalība ² un globālā, Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā dimensija ³.
5. Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam ⁴ jaunieši ir atzīti par aktīviem ilgtspējīgas attīstības veicinātājiem; Apvienoto Nāciju Organizācijas Pasaules rīcības programmā attiecībā uz jauniešiem ⁵ ir aicināts pilnībā un efektīvi iesaistīt jauniešus sabiedrības dzīvē.
6. Eiropas Padomes Eiropas hartā par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālajā dzīvē ⁶ ir uzsvērta nepieciešamība stiprināt jauniešu pilnīgu piekļuvi viņu tiesībām un brīvībām, jo īpaši tām, kas saistītas ar līdzdalību.
7. Padomes secinājumos par demokrātijas izpratnes un demokrātiskās iesaistes veicināšanu Eiropas jauniešu vidū ⁷ ir atzīts, ka visiem jauniešiem būtu jādod iespēja jēgpilni piedalīties lēmumu pieņemšanā par visiem jautājumiem, kas uz viņiem attiecas. Viņiem ir tiesības uz vārda brīvību, piekļuvi informācijai un aizsardzību pret diskrimināciju.

---

¹ OV C 456, 18.12.2018., 1. lpp.

² "Atzīstot, ka visi jaunieši ir sabiedrības resurss, visām politikām un darbībām, kas attiecas uz jauniešiem, vajadzētu, izmantojot jauniešu un jaunatnes organizāciju jēgpilnu līdzdalību, atbalstīt jauniešu tiesības piedalīties viņiem aktuālu politiku izstrādē, īstenošanā un pārraudzībā. Šajā sakarībā politika būtu jāveido tā, lai ņemtu vērā digitālās komunikācijas radītās izmaiņas, kas ietekmē demokrātisko un pilsonisko līdzdalību."

³ "Lai nodrošinātu ilgtspējīgu ietekmi uz jauniešiem, ir svarīgi, lai ES jaunatnes politika tiktu īstenota, paturot prātā savstarpējās saiknes ar reģionālo un vietējo līmeni, un tiktu veikti pasākumi, kas atbalstītu jaunatnes politikas īstenošanu vietējā līmenī. Tajā pašā laikā jauniešu viedokļi būtu jāņem vērā, kad vien tiek risināti globālie jautājumi."

⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

⁵ <https://www.un.org/development/desa/youth/world-programme-of-action-for-youth.html>

⁶ 1992. gads, Pārskatīta Eiropas harta par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālajā dzīvē, 2003. un 2015. gads.

⁷ OV C 415, 1.12.2020., 16. lpp.

8. Padomes secinājumos par jauniešu lomu drošas, saliedētas un saskanīgas sabiedrības veidošanā Eiropā ⁸ ir norādīts, ka jaunieši ir novatori un pārmaiņu rosinātāji un viņu ieguldījums būtu aktīvi jāatbalsta, jāpamudina un jāuzskata par būtisku mierīgas sabiedrības veidošanā un demokrātiskas pārvaldības atbalstīšanā.
9. Ar Padomes Rezolūciju par to, lai veicinātu jauniešu politisko līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē ⁹, un Padomes Rezolūciju par to, kā sekmēt jaunus un efektīvus veidus visu jauniešu līdzdalībai Eiropas demokrātiskajā dzīvē ¹⁰, tiek stiprināta vispārējā jaunatnes dimensija un tiek uzsvērts, cik būtiski ir veicināt jauniešu aktīvu un atbildīgu līdzdalību tādas politikas izstrādē, kas ietekmē jauniešu dzīvi.
10. Eurobarometra 2019. gada zibensaptauja par jauniešiem ¹¹ liecina, ka jaunieši ir ļoti aktīvi demokrātiskā dzīvē un ka līdzdalības līmenis pieaug – trīs ceturtdaļas gados jauno respondentu ir iesaistījušies kādā organizētā kustībā.
11. Pētījums par jauniešu pārstāvības situāciju ES ¹² liecina, ka ES jaunatnes nozare attīstās un ka tradicionālajām jaunatnes struktūrām, piemēram, NVO un tīkliem, joprojām ir būtiska nozīme; tajā arī norādīts, ka ir vajadzīga daudzveidīgāka un elastīgāka līdzdalības telpa.

---

⁸ OV C 195, 7.6.2018., 13. lpp.

⁹ OV C 417, 15.12.2015., 10. lpp.

¹⁰ OV C 169, 9.6.2011., 1. lpp.

¹¹ *Flash Eurobarometer 478 – How do we build a stronger, more united Europe? The views of young people* (Eurobarometra zibensaptauja 478 – Kā mēs varam izveidot spēcīgāku un vienotāku Eiropu? Jauniešu viedokļi), https://data.europa.eu/euodp/fr/data/dataset/S2224_478_ENG

¹² *Study on the landscape of youth representation in the EU* (Pētījums par jauniešu pārstāvības situāciju ES), 2019. gads, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/57e87ca0-900d-11ea-812f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

12. Lai gan ir panākts ievērojams progress, jauniešiem joprojām ir mazāk iespēju piedalīties, viņi ir nepietiekami pārstāvēti lēmumu pieņemšanas procesos un saskaras ar daudzām problēmām, ko ir saasinājusi Covid-19 pandēmija. Galvenās problēmas¹³, kas ir saasinājušās nelabvēlīgā situācijā esošu jauniešu vidū, ir augstāks bezdarba, darba nestabilitātes, nabadzības, atstumtības, marginalizācijas, diskriminācijas un nevienlīdzības risks, nepietiekami ieguldījumi prasmju attīstībā un ietekme uz viņu garīgo veselību.
13. Jauniešu pieaugošā neaizsargātība ir saistīta ar nevienlīdzīgu piekļuvi iekļaujošai formālajai izglītībai un apmācībai, neformālām un ikdienējām mācībām un iespējām, pārlietu lielu īpatsvaru nestandarta nodarbinātībā un nepietiekamu piekļuvi sociālajai aizsardzībai, kam ir strukturāla ietekme uz jauniešu dzīvi, emancipāciju un pāreju uz autonomiju, jo īpaši attiecībā uz piekļuvi mājoklim, taisnīgiem dzīves apstākļiem, veselības aprūpei un pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai.

---

¹³ ES un Eiropas Padomes partnerība jaunatnes jomā, "*Towards a better understanding of the impact of Covid-19 on the youth sector*" ("Ceļā uz labāku izpratni par Covid-19 ietekmi uz jaunatnes sektoru"), <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/72351197/Summary+13+Oct+2020.pdf/c8808ff7-25be-f7f9-3504-b2a189a64bd0>; Eiropas Parlaments, "*COVID-19: MEPs ask to prevent lasting damage on youth and on sport*" ("Covid-19: EP deputāti lūdz novērst paliekošu kaitējumu jauniešiem un sportam") (2021. gada janvāris) <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>; ESAO politikas reakcija uz koronavīrusu (Covid-19), "*Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience*" ("Jaunatne un Covid-19: reaģēšana, atveseļošana un noturība") (2020. gada jūnijs), <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/> SDO, jaunatnes nodarbinātība, <https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>.

14. Lai jaunieši varētu izprast politisko un sabiedrisko kontekstu, atpazīt dezinformācijas, polarizācijas un propagandas radītos draudus, kā arī būt pilnībā un brīvi informēti nolūkā izdarīt relevantas izvēles un pieņemt lēmumus, ir steidzami jānodrošina jauniešiem kvalitatīva pilsoniskā izglītība, kas veicina demokrātiskās vērtības, un jānodrošina viņiem pilnvērtīgas iespējas apgūt informācijpratības un medijpratības prasmes.
15. Eiropadomes jaunajā stratēģiskajā programmā 2019.–2024. gadam ¹⁴ un Komisijas 2021. gada darba programmā ¹⁵ ir atzīta jauniešu loma klimatneitrālas, zaļas, taisnīgas, digitālas un sociālas Eiropas veidošanā, ilgtspējīga patēriņa un ražošanas modeļu veicināšanā un Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam un Parīzes nolīguma par klimata pārmaiņām īstenošanā.
16. Neformāla un ikdienēja mācīšanās ir būtiska, piemēram, saistībā ar pilsoniskajiem jautājumiem un līdzdalību; tās ir iestrādātas Eiropas programmā darbam ar jaunatni ¹⁶; un to mērķis ir stiprināt un attīstīt sadarbību starp dažādiem dalībniekiem, kas iesaistīti darbā ar jaunatni dažādās jomās saskaņā ar "Bonnas procesu" un stratēģiska satvara darbu ar jaunatni attīstībai īstenošanu ¹⁷.

---

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/39931/a-new-strategic-agenda-2019-2024-lv.pdf>

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_en

¹⁶ Rezolūcija par satvaru Eiropas programmas darbam ar jaunatni izveidei (2020/C415/01), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

¹⁷ Trešā Eiropas konference par darbu ar jaunatni, noslēguma deklarācija https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/EN_3rd%20EYWC_final%20Declaration.pdf

17. Jaunieši sniedz būtisku ieguldījumu sabiedrības turpmākajā attīstībā. Šodien pieņemtie lēmumi ietekmē gan viņu pašreizējo, gan turpmāko dzīvi. Jauniešus skar starpnozaru jautājumi, kas ir saistīti ar visu politisko programmu, un tāpēc viņu iesaistei un līdzdalībai, lai rastu risinājumus sabiedrības, vides, digitālajām, ekonomikas, kultūras un politiskām problēmām, ir būtiska nozīme, lai veicinātu demokrātiskā pārstāvības principa ievērošanu. Tam vajadzētu dot jauniešiem iespēju uzņemties atbildību par savu dzīvi, mācīties, paust viedokli noturīgas, saliedētas, iekļaujošas, klimatneitrālas, pārtikušas, taisnīgas un ilgtspējīgas sabiedrības veidošanā un dot ieguldījumu Eiropas atveseļošanā saistībā ar lielām krīzes situācijām, piemēram, Covid-19 pandēmiju, kā arī saistībā ar digitālo un zaļo pārkārtošanos.
18. Lai nodrošinātu efektīvu pieeju daudzlīmeņu pārvaldībai ¹⁸ jaunatnes jomā un jo īpaši jauniešu līdzdalībai, ir svarīgi atbalstīt jauniešu pārstāvības izveidi un attīstību visos līmeņos ¹⁹, atzīt jauniešu tiesības pašorganizēties un piedalīties un dot viņiem iespēju to darīt. Jauniešu organizāciju un struktūru atzīšana un atbalstīšana, nodrošinot labvēlīgu vidi visos līmeņos, ir obligāti nepieciešama, lai jaunieši efektīvi, jēgpilni un ilgtspējīgi piedalītos lēmumu pieņemšanas procesos.

---

¹⁸ Sk. definīciju pielikumā.

¹⁹ Sk. definīciju pielikumā.

19. Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam ²⁰ atsaucas uz jauniešu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē, atbalsta sociālo un pilsonisko līdzdalību un tiecas nodrošināt, ka visiem jauniešiem ir nepieciešamie resursi, lai piedalītos sabiedrībā, uzsverot jauniešu Eiropas redzējuma un mērķu īstenošanu, šajā sakarā mobilizējot ES līmeņa politikas instrumentus, kā arī valsts, reģionālā un vietējā līmeņa darbības, ko veic visas ieinteresētās personas.
20. Vienpadsmit Eiropas Jaunatnes mērķi ²¹ ir vērsti uz jauniešu Eiropas redzējumu, tajos nosaka starpnozaru jomas, kas ietekmē jauniešu dzīvi, un tiek atspoguļotas viņiem svarīgas prioritātes, tostarp jauniešu līdzdalība kā tāda Eiropas Jaunatnes mērķī Nr. 9 "Telpa un līdzdalība visiem".
21. Jauniešu līdzdalība nozīmē tiesību īstenošanu un iespēju nodrošināšanu, vienlīdzīgu piekļuvi, atbalstu un pienākumu piedalīties un ietekmēt lēmumus, kā arī sistemātiski iesaistīties darbībās un pasākumos, kas palīdz stiprināt sabiedrību, kuras pamatā ir ES vērtības.
22. Jauniešu līdzdalība nozīmē arī to, ka tiek novērsta pilsoniskās sabiedrības iespēju samazināšanās, kas būtiski ietekmē lēmumu pieņemšanas procesus un rada papildu problēmas jauniešiem, jauniešu organizācijām un struktūrām, kā arī jaunatnes darbiniekiem.

---

²⁰ OV C 456, 18.12.2018., 1. lpp.

²¹ ES jaunatnes stratēģija, 3. pielikums, turpat.

23. Pēdējo 10 gadu laikā ES jaunatnes dialogs ²² ir palīdzējis veicināt jauniešu līdzdalību visos līmeņos, iesaistot jaunatnes padomes, valstu darba grupas un citas jaunatnes jomas ieinteresētās personas, vienlaikus veicinot strukturālu dialogu ar attiecīgajiem lēmumu pieņēmējiem. Jauniešu pilsoniskās sabiedrības ieinteresētās personas, jo īpaši Eiropas Jaunatnes forums, starptautiskās nevalstiskās jauniešu organizācijas un valstu jaunatnes padomes, ir devušas vērtīgu ieguldījumu jauniešu pārstāvībā lēmumu pieņemšanas procesos ES līmenī, cita starpā ar Eiropas Savienības jaunatnes konferenču starpniecību.
24. Jaunatnes politikas pārvaldība dažādās ES dalībvalstīs atšķiras, ņemot vērā to atšķirīgo politisko, kultūras, vēsturisko, sociālo un ģeogrāfisko kontekstu. Tām ir dažādi satvari (piemēram, jaunatnes politikas izstrādes tiesiskais regulējums, ievēlēto struktūru / likumdošanas struktūru loma vai jaunatnes politikā ietvertie jautājumi), kā arī dažādi īstenošanas modeļi (piemēram, horizontāla, vertikāla vai starpnozaru koordinācija, īstenošanas pilnvaras dažādos valsts pārvaldes līmeņos) ²³.
25. Jaunieši, paužot savu nostāju daudzos un dažādos formātos un ģeogrāfiskajos kontekstos, veido pamatu, uz kura balstās jauniešu pārstāvība un līdzdalība. Minētajos formātos ietilpst organizācijas un neformālas grupas, sākot ar pilsētvidi un beidzot ar lauku un attāliem apvidiem ²⁴, darba ar jaunatni struktūras, jaunatnes padomes un jauniešu organizācijas visos līmeņos, kā arī jaunieši, kas neietilpst pastāvošajās struktūrās vai organizācijās.

---

²² OV C 189, 2.6.2019., 1. lpp.

²³ "Insights into youth policy governance" (Ieskats jaunatnes politikas pārvaldībā), Jaunatnes partnerība, 2018. gads,
https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁴ OV C 193, 9.6.2020., 3. lpp.

26. Ir būtiski, lai visiem jauniešiem attiecīgajos lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos būtu vienlīdzīgas iespējas piedalīties, iesaistīties un tik nodrošinātiem ar pilnvērtīgām iespējām. Šāda līdzdalība ir svarīga ne tikai jaunatnes politikas kvalitātei, bet arī visām pārējām transversālajām politikām, kas skar jauniešus. Tā attiecas uz jauniešu personisko, sociālo, kultūras un intelektuālo attīstību un viņu pāreju uz pieaugušo dzīvi ²⁵.
27. Jauniešu līdzdalība rada piederības, pilsoniskuma un solidaritātes sajūtu un padara politikas procesus pārredzamākus un atbildīgākus pret jauniešiem. Tajā pašā laikā jauniešu līdzdalība nodrošina viņiem pilnvērtīgas iespējas un palīdz attīstīt pašapziņu un pašiniciatīvu, atbildību un pienākuma apziņu, tādējādi ļaujot iegūt un attīstīt pieredzi un atbilstīgas prasmes viņu demokrātiskajai un profesionālajai dzīvei tādās jomās kā kritiskā domāšana, komunikācija, sarunu prasme un komandas gars.
28. Tas, ka saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu tiek integrēta daudzlīmeņu pārvaldība, sekmē iekļaujošu un noturīgu sabiedrību veidošanos, stiprina sociālo, pilsonisko un teritoriālo kohēziju un uzlabo saikni starp Eiropas un vietējā līmeņa politiku, izmantojot konkrētas iniciatīvas, piemēram, Eiropas Jaunatnes galvaspilsētas iniciatīvu un "Erasmus+" programmas "Jaunatne darbībā" projektu "Eiropa vietējā līmenī" (*Europe goes local*) ²⁶. Tajā pašā laikā tas motivē jauniešus, radot viņiem iespējas īstenot praksē un uzlabot zināšanas, prasmes, kompetences un attieksmi, kas viņiem vajadzīgas, lai pilnībā piedalītos daudzveidīgās sabiedrībās un būtu gatavi nākotnes izaicinājumiem.

---

²⁵ *Lisboa+21* noslēguma deklarācija.

²⁶ <https://www.europegoeslocal.eu/about/>

29. Mūsu demokrātiju digitālā pārveide ²⁷ rada nepieciešamību izpētīt un veicināt inovatīvus un alternatīvus līdzdalības veidus, piemēram, digitālās demokrātijas rīkus, vienlaikus atzīstot ar dalību digitālajā telpā saistītos izaicinājumus un dažu jauniešu ierobežoto piekļuvi internetam vai digitālajām tehnoloģijām, vai to, ka jauniešiem trūkst prasmju un zināšanu, kas vajadzīgas to izmantošanai. Tāpēc ir jānodrošina piekļuve un individuāli pielāgoti risinājumi, lai atbalstītu jauniešu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē ar digitāliem līdzekļiem un iesaistītu jauniešus iekļaujošā veidā.
30. Ir jāturpina atbalstīt politiku, kas jauniešiem rada vairāk iespēju un ļauj viņiem pilnvērtīgi piedalīties sabiedrības dzīvē. Šajā sakarā, izmantojot starpnozaru pieeju tādām jomām kā sociālā politika, nodarbinātība, izglītība, digitalizācija, veselības aprūpe, mājokļi, kultūra un vide, ir jāstiprina darba ar jaunatni, neformālās un ikdienējās mācīšanās nozīme un efektīvs dialogs ar visiem jauniešiem.
31. Lai jaunieši varētu efektīvi piedalīties ²⁸ sabiedrībā, jāņem vērā daži būtiski aspekti, piemēram: jaunatnes politikas pārvaldības kartēšana; salīdzinoša mācīšanās ²⁹ par jaunatnes politikas mehānismiem visos līmeņos; valsts amatpersonu apmācība jauniešu līdzdalības jautājumos un jauniešu lomas un pienākumu apzināšana politikas izstrādē, attīstīšanā, īstenošanā un izvērtēšanā.

---

²⁷ Komisijas paziņojums par Eiropas Demokrātijas rīcības plānu,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN&qid=1607079662423>

²⁸ "Insights into youth policy governance" (Ieskats jaunatnes politikas pārvaldībā), Jaunatnes partnerība, 2018. gads,

https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

²⁹ Sk. definīciju pielikumā.

ŅEM VĒRĀ, KA

32. Jauniešu idejas un viedokļus, kas tika pausti ES jaunatnes konferencē 2021. gada martā, kurā jaunieši izklāstīja vairākas iniciatīvas, kas sniedz vērtīgu iedvesmu rīcībai lēmumu pieņemējiem, jauniešu organizācijām un pašiem jauniešiem, lai veicinātu demokrātiju jauniešu vidū vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī. Minētās idejas un viedokļi attiecas uz šādiem jautājumiem:

- attiecīgajos līmeņos izveidot mehānismus, lai konsultētu jauniešus par valsts, reģionālās un vietējās politikas jautājumiem;
- organizēt jauniešiem, tostarp tiem, kuriem ir mazāk iespēju, neformālo mācīšanos un mācības interešu aizstāvības jomā;
- samazināt balsošanas vecumu un tiesības līdz 16 gadiem, ko papildinātu pilsoniskā izglītība, lai mudinātu jauniešus un nodrošinātu viņiem pilnvērtīgas iespējas aktīvi piedalīties vēlēšanās;
- apzināt un veicināt jauniešiem pieejamo sabiedrisko vietu izmantošanu, kā arī racionalizēt šo informāciju;
- kopīgi izstrādāt un pieņemt ES pamatnostādnes un kvalitātes marķējumus, lai visiem jauniešiem nodrošinātu piekļuvi jauniešiem draudzīgām, drošām un iekļaujošām digitālajām telpām;
- izveidot platformas, lai atbalstītu augšupējas, jauniešu vadītas iniciatīvas un jauniešu organizācijas vietējā un reģionālā līmenī;
- paplašināt skolu mācību programmas un dažādēt ieinteresētās personas, iesaistot nevalstiskās organizācijas, lai veicinātu radošās domāšanas attīstību, aktīvu pilsoniskumu un lēmumu pieņemšanas praksi, izmantojot neformālo izglītību.

AICINA DALĪBVALSTIS SASKAŅĀ AR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU UN ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ

33. Nodrošināt visiem jauniešiem pilnvērtīgas iespējas, izmantojot izglītību un apmācību, uz jauniešiem vērstu informāciju, atgriezenisko saiti, neformālu un ikdienēju mācīšanos, darbu ar jaunatni un citu praksi, kas veicina uz informāciju balstītu un kritisku līdzdalību daudzlīmeņu lēmumu pieņemšanas procesos.
34. Pienācīgi veicināt un atbalstīt ilgspējīgu daudzlīmeņu pārvaldības struktūru izveidi vai uzlabošanu, lai atvieglotu jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī darba kārtības noteikšanā, vienlaikus veicinot dažādus neformālus līdzdalības risinājumus. Lai to panāktu, ir jāatzīst, jāatbalsta un pilnībā jāiesaista jaunatnes organizācijas, jaunatnes darbinieki, jaunie profesionāļi, jauniešu līderi ³⁰, skolas, skolotāji, treneri, pasniedzēji un citas attiecīgās ieinteresētās personas. Būtu jāpieliek īpašas pūles, lai sasniegtu jauniešus, kas nav iesaistīti formālās struktūrās un organizācijās, un nodrošinātu viņiem pilnvērtīgas iespējas.
35. Veicināt un atbalstīt, jo īpaši nelabvēlīgākā situācijā esošās apkaimēs un lauku un attālos apvidos, piekļūstamus fiziskus, digitālus un hibrīdus risinājumus, kas atvieglo visu jauniešu efektīvu līdzdalību un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos daudznozaru formātā, ar mērķi nodrošināt viņiem atvērtas un drošas telpas, kā arī personīgās, sociālās, kultūras un profesionālās izaugsmes iespējas.
36. Nodrošināt vienlīdzīgas un taisnīgas iespējas, atbalstot jauniešu visa veida līdzdalību un iesaistīšanos visos līmeņos. Šī pieeja saskaņā ar apņemšanos "nevienu neatstāt novārtā" ³¹ attiecas uz visiem jautājumiem, kas skar jauniešus, piemēram, mājokļi, izglītība un pienācīgas kvalitātes darbvietas, ilgspējīga attīstība, klimata pārmaiņas, cilvēktiesības, paaudžu vienlīdzība un solidaritāte, dzimumu līdztiesība, spēju veidošana un digitalizācijas ietekme.

---

³⁰ Šajos secinājumos jauniešu līderi ir arī jaunieši, kas uzņemas vadošo lomu, bet nav daļa no oficiālas organizācijas vai struktūras.

³¹ ANO Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam.

37. Attiecīgā gadījumā izveidot vai uzturēt sinerģijas un sadarbību starp politikas nozarēm un programmām, kas saistītas ar jaunatni, jo īpaši starp izglītību un apmācību darbā ar jaunatni un jaunatnes pētniekiem, lai veicinātu kritisko domāšanu, sniegtu visaptverošu informāciju par lēmumu pieņemšanas procesiem visos līmeņos un palielinātu jauniešu izpratni, apņēmību un efektīvu un jēgpilnu līdzdalību.

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU SAVĀS ATTIECĪGAJĀS KOMPETENCES JOMĀS UN ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU

38. Integrēt un atbalstīt aktīvas un ilgtspējīgas jauniešu līdzdalības struktūras tādas politikas izstrādē visos līmeņos un visās jomās, kas attiecas uz jauniešiem un ko izstrādā kopā ar viņiem, vienlaikus nodrošinot viņiem piekļuvi uzticamiem datiem, pierādījumiem un pārskatatbildīgiem un regulāri pārskatītiem lēmumu pieņemšanas procesiem, pamatojoties uz līdzdalības procesiem, piemēram, ES jaunatnes dialogu, un citiem pasākumiem dažādās politikas jomās, kuru mērķis ir veicināt jauniešu līdzdalību.
39. Atbalstīt tādu pieeju turpmāku izstrādi un pārskatīšanu, kuru mērķis ir palielināt jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos. Tas var balstīties uz esošām koncepcijām un mehānismiem, kā arī uz Eiropas Padomes, dalībvalstu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbu šajā jomā. Šajās pieejās būtu jāiesaista jaunieši, jaunatnes darbinieki, jauniešu organizācijas (tostarp vietējās jaunatnes padomes), speciālisti, jaunatnes politikas pētnieki un politikas veidotāji visos līmeņos un no visām attiecīgajām nozarēm.

40. Pilnībā izmantot attiecīgās ES programmas (tostarp "Erasmus+" un Eiropas Solidaritātes korpusu), lai veicinātu un atbalstītu zināšanas, prakses apmaiņu un savstarpējas mācīšanās darbības, kā arī jauniešu līdzdalības mehānismu projektēšanu, izstrādi, īstenošanu un izvērtēšanu, pamatojoties uz daudzlīmeņu pārvaldības pieeju.
41. Attiecīgā gadījumā efektīvi izmantot ES jaunatnes politikas infopaneli ³² un atbilstīgi ņemt vērā ietekmes novērtējumus, kuros cita starpā salīdzināts jauniešu līdzdalības tvērums lēmumu pieņemšanas procesos un reģionālās un vietējās iezīmes saistībā ar demogrāfiju, labklājību, demokrātisko iesaisti un ilgtspējīgu attīstību.
42. Turpināt veicināt ES jaunatnes dialogu un valstu darba grupas, kas izveidotas dalībvalstīs, un vajadzības gadījumā paturot svarīgu lomu valstu jaunatnes padomēm, lai izmantotu šo satvaru citos konsultatīvos procesos, piemēram, tajos, kuri saistīti ar konferenci par Eiropas nākotni un iniciatīvu "Jauns Eiropas "Bauhaus"".

AICINA KOMISIJU

43. Organizēt mācīšanos no līdzbiedriem jaunatnes jomā ar mērķi apmainīties ar zināšanām un pieredzi par to, kā veicināt jauniešu efektīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos un visās politikas jomās, tādējādi radot vienotu izpratni par daudzlīmeņu pārvaldības koncepciju.

---

³² 2019. gadā izveidotā ekspertu grupa to izstrādāja saistībā ar ES jaunatnes stratēģiju 2019.–2027. gadam un tās darba plānu 2019.–2021. gadam.

44. Veicināt zināšanu un spēju veidošanu attiecībā uz jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos dažādos līmeņos, tostarp, ja iespējams, izmantojot jaunatnes vikivietni, jauniešu pētniecības tīklus un sadarbību ar starptautiskām organizācijām, piemēram, Eiropas Padomi, Apvienoto Nāciju Organizāciju un ESAO, un citām attiecīgām struktūrām.
45. Attiecīgos gadījumos izmantot Eiropas Jaunatnes portālu, lai ar tiešsaistes dialogu un konsultāciju starpniecību sadarbotos ar jauniešiem.

AICINA VISUS DALĪBNIKUS, KAS IESAISTĪTI EIROPAS SADARBĪBAS PASĀKUMOS JAUNATNES JOMĀ, CENSTIES

46. Izveidot pārredzamas procedūras, kas ļauj jauniešiem tieši iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos – individuāli, kā tas ir jaunatnes vadītāju gadījumā, vai ar jauniešu organizāciju, jaunatnes darbinieku, skolotāju, pētnieku, žurnālistu vai citu ar jaunatni saistītu struktūru vai neformālu grupu starpniecību. Šīs līdzdalības ietvaros būtu jāpievēršas visiem jautājumiem, kas ietekmē jauniešu dzīvi starptautisku līmenī, vienlaikus veicinot sinerģijas un sadarbību kopīgos lēmumu pieņemšanas procesos, kopīgu atbildību un risinājumu īstenošanu.
47. Paplašināt formālās izglītības un ikdienējās un neformālās mācīšanās jomā iesaistīto ieinteresēto personu sadarbības iespēju tvērumu un klāstu, lai palielinātu jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos un atbalstītu dažādus "mācīšanās līdzdarboties" veidus jau no agrīna vecuma, jo tas palielina līdzdalības iespējas visa mūža garumā ³³.

---

³³ Padomes Ieteikums par pamatkompetencēm mūžizglītībā (OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.).

Definīcijas

Šajos secinājumos:

"*Daudzlīmeņu pārvaldība*" ir lēmumu pieņemšanas struktūras un procesi formālā un neformālā vidē, kuri pastāv dažādos teritoriālajos līmeņos (no vietējā līdz reģionālajam, valsts un Eiropas līmenim), kuros piedalās jaunieši un/vai jauniešu organizācijas un kuros lēmumi tiek pieņemti saskaņā ar vienošanos starp visiem dalībniekiem horizontāli un/vai vertikāli, pamatojoties uz subsidiaritātes principu, ar mērķi pieņemt lēmumus un īstenot politiku vispiemērotākajā institucionālajā un teritoriālajā līmenī.

"*Visi līmeņi*" attiecīgā gadījumā nozīmē vietējo, reģionālo, valsts, Eiropas un pasaules līmeni.

"*Salīdzinoša mācīšanās*" ir process, kurā organizācija var salīdzināt savu sniegumu ar citu organizāciju sniegumu. Mērķis ir mācīties no citu organizāciju stiprajām pusēm un to, ko tās dara labi, meklēt iedvesmu pašas organizācijas darbam, kā arī mācīties no kļūdām. Tas ir aktīvs un nepārtraukts process, nevis tikai rādītāju, faktu un pasākumu salīdzinājums.

Atsauces

Šo secinājumu pieņemšanā Padome un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvji ņem vērā šādus dokumentus:

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par demokrātijas izpratnes un demokrātiskās iesaistes veicināšanu Eiropas jauniešu vidū (OV C 415, 1.12.2020., 16. lpp.)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2020.415.01.0016.01.ENG&toc=OJ%3AC%3A2020%3A415%3ATOC

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par satvaru Eiropas programmas darbam ar jaunatni izveidei (OV C 415, 1.12.2020., 1. lpp.)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:42020Y1201\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:42020Y1201(01))

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par iespēju vairošanu jauniešiem lauku un attālos apgabalos (OV C 193, 9.6.2020., 3. lpp.)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52020XG0609%2801%29&qid=1609185718999>

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija, ar ko nosaka pamatnostādnes ES jaunatnes dialoga pārvaldībai (OV C 189, 5.6.2019., 1. lpp.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:42019Y0605\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:42019Y0605(01))
- Padomes secinājumi par jauniešu lomu drošas, saliedētas un saskanīgas sabiedrības veidošanā Eiropā (OV C 195, 7.6.2018., 13. lpp.)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52018XG0607%2802%29>
- Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam (OV C 456, 18.12.2018., 1. lpp.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1601482182235&uri=CELEX:42018Y1218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1601482182235&uri=CELEX:42018Y1218(01))
- Padomes Rezolūcija par to, lai veicinātu jauniešu politisko līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē (OV C 417, 15.12.2015., 10. lpp.)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A42015Y1215%2802%29&qid=1609181989853>
- Padomes Ieteikums par pamatkompetencēm mūžizglītībā (OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32018H0604(01))

- Padomes Ieteikums par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu (OV C 398, 22.12.2012., 1. lpp.)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H1222(01)&from=EN)

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par to, kā sekmēt jaunus un efektīvus veidus visu jauniešu līdzdalībai Eiropas demokrātiskajā dzīvē (OV C 169, 9.6.2011., 1. lpp)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A42011Y0609%2801%29>

- Jauna stratēģiskā programma 2019.–2024. gadam, Eiropadome

<https://www.consilium.europa.eu/media/39931/a-new-strategic-agenda-2019-2024-lv.pdf>

- Komisijas 2021. gada darba programma

https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key-documents_en

- *Eurofound* (2020), Dzīve, darbs un Covid-19, Covid-19 rakstu sērija,

https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef20059en.pdf

- COM(2020) 790 final – Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Demokrātijas rīcības plāns"

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM%3A2020%3A790%3AFIN&qid=1607079662423>

- Trešā Eiropas konference par darbu ar jaunatni, noslēguma deklarācija

https://www.eywc2020.eu/downloads/doctrine/WebforumVeranstaltungenWebsiteBundle:Media-file-54/3rdEYWC_finaldeclaration.pdf

- Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam
ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcija A/RES/70/1, kas pieņemta 2015. gada 25. septembrī
https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
- 1989. gada 20. novembrī pieņemtā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencija par bērna tiesībām
https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=en https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/default/files/un_convention_on_the_rights_of_the_child_1.pdf
- Apvienoto Nāciju Organizācijas Pasaules rīcības programma attiecībā uz jauniešiem
<https://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay2010.pdf>
- Pārskatīta Eiropas Harta par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālajā dzīvē, "Izsakiet viedokli!", Eiropas Padome
<https://rm.coe.int/1680702379>
- Pārskatīta Eiropas Harta par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālajā dzīvē, Vietējo un reģionālo pašvaldību kongress, Eiropas Padome <https://rm.coe.int/168071b4d6>
- Eiropas Padome, Ministru komitejas Ieteikums CM/Rec(2012)2 dalībvalstīm par bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam līdzdalību
<https://rm.coe.int/168046c478>
- "*Youth Participation in Democratic Life*" ("Jauniešu līdzdalība demokrātiskajā dzīvē"), Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra, 2013. gads
<https://www.lse.ac.uk/business-and-consultancy/consulting/assets/documents/youth-participation-in-democratic-life.pdf>

- COM/2018/269 final – SWD(2018) 168 final – Atvērtās koordinācijas metodes rezultāti jaunatnes jomā (2010-2018), šis dokuments ir pievienots *Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauniešu iesaistīšanās, saiknes veidošana un iespēju veicināšana: jauna ES jaunatnes stratēģija"*

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018SC0168> "*Insights into youth policy governance*" ("Ieskats jaunatnes politikas pārvaldībā"), Jaunatnes partnerība, 2018. gads

https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261953/122018-Insights_web.pdf/99400a12-31e8-76e2-f062-95abec820808

- "*New and innovative forms of youth participation in decision-making processes*" ("Jauni un inovatīvi jauniešu līdzdalības veidi lēmumu pieņemšanas procesos"), Eiropas Padome, 2017. gada oktobris

<https://rm.coe.int/new-and-innovative-forms-of-youth-participation-in-decision-making-pro/1680759e6a>

- Analītisks dokuments par jauniešu līdzdalību "*Young people political participation in Europe: What do we mean by participation*" ("Jauniešu politiskā līdzdalība Eiropā: Ko mēs domājam ar līdzdalību?"), Jaunatnes partnerība

<https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261980/What+is+youth+participation.pdf/223f7d06-c766-41ea-b03c-38565efa971a>

- ES un Eiropas Padomes partnerība jaunatnes jomā, 2020. gads

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/covid-19>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/latest-update-and-analysis>

- Eiropas Parlaments, "*COVID-19: MEPs ask to prevent lasting damage on youth and on sport*" ("Covid-19: EP deputāti lūdz novērst paliekošu kaitējumu jauniešiem un sportam") (2021. gada 27. janvāris)

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210122IPR96224/covid-19-meps-ask-to-prevent-lasting-damage-on-youth-and-on-sport>

- ESAO politikas reakcija uz koronavīrusu (Covid-19), "*Youth and COVID-19: Response, recovery and resilience*" ("Jaunatne un Covid-19: reaģēšana, atveseļošana un noturība") (2020. gada 11. jūnijs)

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/youth-and-covid-19-response-recovery-and-resilience-c40e61c6/#endnotea0z6>

- SDO, jaunatnes nodarbinātība

<https://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>

- "*Seven key findings from the Youth Governance Survey*" ("Septiņi galvenie konstatējumi no Jaunatnes pārvaldības apsekojuma"), ESAO

<http://www.oecd.org/mena/governance/seven-key-findings-from-the-youth-governance-survey.pdf>

- *Lisboa+ 21* deklarācija par jaunatnes politiku un programmām, 2019. gads

<https://www.lisboa21.gov.pt/en/content/declaracao/declaration.html>

- Iniciatīva "Jauns Eiropas "Bauhaus""

https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en